

ZASADY WYBORU PARTNERSTW JST W RAMACH PROJEKTU „PILOTAŻ CENTRUM WSPARCIA DORADCZEGO”

Samorząd województwa jest podmiotem zobowiązanym do programowania rozwoju oraz zarządzania nim na poziomie regionalnym i koordynowania działań rozwojowych. Pełni również rolę animatora współpracy podmiotów lokalnych (publicznych, społecznych i gospodarczych) w określaniu niezbędnych działań rozwojowych na obszarze województwa. Z tego powodu za pośrednictwem samorządów województw Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (dalej „MFiPR”) zaprasza jednostki samorządu terytorialnego (JST) z obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz miasta liczące do 20 tys. mieszkańców i będące stolicami powiatów wraz z ich obszarami funkcjonalnymi¹ do zawiązywania partnerstw i uczestnictwa w projekcie doradczym pod nazwą „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego”² (dalej „pilotaż CWD”).

I. Kontekst realizacji projektu „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego”

Cel główny projektu strategicznego pn. Centrum Wsparcia Doradczego (CWD) to wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych (gminnych i powiatowych), w tym przede wszystkim wzmocnienie ich kompetencji do zarządzania strategicznego rozwojem lokalnym oraz inicjowania i realizacji kompleksowych przedsięwzięć rozwojowych, w partnerstwie społeczno-gospodarczym i z innymi samorządami. Projekt ten został wpisany zarówno w SOR, jak i w KSRR 2030.

Pilotaż CWD, który jest kierowany do najłabszych gospodarczo obszarów w każdym województwie, ma na celu przetestowanie tego rozwiązania przed wypracowaniem docelowego modelu Centrum Wsparcia Doradczego, jako formuły doradczego wspierania samorządów terytorialnych w procesie strategicznego zarządzania rozwojem.

Dzięki uczestnictwu w projekcie lokalni liderzy i kadry zostaną wsparci w procesie przygotowania strategii terytorialnej³ wraz z pakietem projektów kluczowych dla rozwoju obszaru partnerstwa, w którym zrzeszone są samorządy. Nacisk zostanie położony na przekazanie dobrych praktyk z zakresu współpracy międzyinstytucjonalnej, wymiany doświadczeń między samorządami tworzącymi obszar funkcjonalny, partycypacji społecznej oraz zarządzania opartego na wiedzy i priorytetyzacji. Zwiększy się również skuteczność JST w zakresie pozyskiwania i wydatkowania środków na cele rozwojowe pochodzących z różnych źródeł oraz dokonywania adekwatnego montażu finansowego - wzrośnie rola instrumentów zwrotnych, kapitału inwestycyjnego i partnerstwa publiczno-prywatnego.

¹ Listy gmin zagrożonych trwałą marginalizacją i miast przedstawiono w zał. 1 i 2.

² Opis projektu przedstawiono w zał. 5.

³ Dokument spełniający wymogi art. 23 Rozporządzenia ogólnego – CPR oraz zawierający analizy na potrzeby opracowania strategii rozwoju ponadlokalnego, zdefiniowanej w ustawie z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378).

Preferencje finansowe dla projektów partnerstw, wypracowanych w ramach pilotażu CWD

Przedsięwzięcia wypracowane w ramach projektu (pilotażu CWD), powinny mieć preferencyjny dostęp do źródeł finansowania polityki spójności UE na lata 2021-2027, w tym w ramach regionalnych i krajowych programów operacyjnych. Pożądane jest odzwierciedlenie tego założenia w architekturze tych programów. Podobnie jak ma to miejsce w przypadku preferencji dla projektów wypracowanych przez miasta średnie uczestniczące w Programie Rozwój Lokalny, finansowanym z funduszy EOG. Jest to jednak uwarunkowane negocjacjami z Komisją Europejską, ostatecznym kształtem programów operacyjnych oraz decyzjami komitetów monitorujących nt. kryteriów wyboru projektów oraz gotowością tych projektów do realizacji i dostępnością środków finansowych. Z tego również powodu samorzady województw są istotnym partnerem MFiPR przy realizacji projektu. Zakłada się również, że pakiety projektów mogą uzyskać finansowanie w ramach innych funduszy będących w dyspozycji Ministra, m.in. w formule porozumienia terytorialnego.

II. Podstawowe informacje dotyczące realizacji projektu

Cele projektu

Celem ogólnym projektu jest dostarczenie doradztwa wybranym do udziału w projekcie obszarom oraz wypracowanie rekomendacji dla docelowego modelu Centrum Wsparcia Doradczego, jako formuły doradczego wspierania samorządów terytorialnych w procesie strategicznego zarządzania rozwojem, uwzględniającej zróżnicowania regionalne i specyficzne potrzeby lokalne, a także rolę poziomu regionalnego i krajowego w kreowaniu polityki rozwoju regionalnego.

Cele szczegółowe projektu to:

- Zainicjowanie i wzmocnienie już istniejącej współpracy najslabszych gospodarczo JST, czyli obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją i małych miast powiatowych (do 20 tys. mieszkańców), oraz pokazanie im korzyści, jakie mogą czerpać ze wspólnej realizacji zadań;
- Wsparcie doradcze partnerstw JST w każdym województwie, mających pomysł na współpracę długofalową. Skierowanie doradztwa do każdego z wybranych partnerstw JST w celu przetestowania, jak powinien wyglądać proces planowania strategicznego i projektowego w partnerstwach JST, zakończony opracowaniem strategii terytorialnej oraz pakietu projektów kluczowych dla rozwoju obszaru partnerstwa;
- Wsparcie doradcze w formie analiz, opinii i konsultacji dla projektów zidentyfikowanych przez partnerstwa, jako kluczowe dla rozwoju jego obszaru;
- Zebranie doświadczeń z wybranych partnerstw, jak ma wyglądać docelowy model funkcjonowania CWD, uwzględniający zróżnicowania regionalne i specyficzne potrzeby lokalne, oraz role w tym wsparciu poziomu krajowego i regionalnego.

Zakres projektu, sposób jego realizacji i harmonogram⁴

Wybrane obszary i tworzące je JST uzyskają w ramach projektu dwa zakresy wsparcia, które zostaną dostarczone sekwencyjnie: najpierw komponent I, a po jego zakończeniu –

⁴ Zakres doradztwa opisano w zał. 5.

komponent II. Zakresem komponentu I będzie doradztwo w planowaniu strategicznym kończące się produktami w postaci strategii terytorialnej oraz pakietu projektów. Zakresem komponentu II będzie doradztwo projektowe dla pakietu projektów przygotowanych przez partnerstwa JST w ramach Komponentu I.

Projekt realizowany będzie w 4 etapach w ciągu 18 miesięcy:

- 1) Etap I – wsparcie wyboru partnerstw i przygotowanie metodyki pracy. W ramach etapu I w okresie 1.09-31.12.2020 wypracowany zostanie *Plan pilotażu CWD* zawierający opis metodyki doradztwa, nawiązana zostanie współpraca doradców z partnerstwami;
- 2) Etap II - planowanie rozwoju obszarów. W ramach etapu II w okresie 1.01-31.10.2021 wypracowane zostaną następujące produkty: *Plan pracy partnerstwa*; pogłębiona diagnostyka problemów, wyzwań i potencjałów rozwojowych (analizy, badanie opinii mieszkańców, etc.) opisana w raporcie pod nazwą *Portret obszaru i partnerstwa*; dokument strategiczny dla rozwoju obszaru: *Strategia terytorialna* oraz pakiet projektów realizujących strategię;
- 3) Etap III - opracowanie projektów. W ramach etapu III w okresie 1.10-31.12.2021 dla każdego projektu z pakietu wypracowana zostanie wstępna analiza wykonalności oraz wstępny harmonogram realizacji projektu.
- 4) Etap IV - podsumowanie pilotażu. W ramach etapu IV w okresie 1.01-31.03.2022 dla wybranego przez każde partnerstwo projektu, kluczowego dla rozwoju obszaru, przygotowany zostanie zarys wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia wraz z analizą aspektów realizacyjnych z zakresu adekwatnych sektorów. Poza tym, w *Raporcie podsumowującym pilotaż* oraz w *Raporcie końcowym z realizacji projektu* oprócz obserwacji uczestników procesu, oceny procesu doradztwa strategicznego, zawarte zostaną rekomendacje w zakresie funkcjonowania różnego typu partnerstw JST i docelowego modelu CWD oraz propozycje kryteriów oceny projektów wynikających z dokumentu strategicznego dla rozwoju obszaru partnerstwa pod kątem ich dofinansowania z programów operacyjnych i modelu strategicznego zarządzaniem rozwojem obszaru funkcjonalnego.

III. Sposób wyboru partnerstw do objęcia wsparciem w ramach projektu

Beneficjent projektu

Projekt skierowany jest do partnerstw z obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją (zespoły gmin wiejskich i miejsko-wiejskich) oraz do partnerstw tworzonych przez małe miasta liczące do 20 tys. mieszkańców i pełniące funkcję stolic powiatów⁵ wraz z ich obszarami funkcjonalnymi.

Podmiot dokonujący wyboru

Wybór obszarów (reprezentujących je partnerstw JST) dokonany zostanie przez samorządy województw na podstawie posiadanych informacji i analiz własnych i z uwzględnieniem poniższych warunków wyboru partnerstw. Przy czym samorządy terytorialne tworzące partnerstwo muszą wyrazić chęć i zgodę na udział w projekcie i złożyć w samorządzie województwa wypełnione formularze informacyjne wraz z załącznikami⁶.

⁵ Por. zał. 1 i 2.

⁶ Zał. 3 zawiera wzór formularza, który powinien być wypełniony zgodnie z opisem Warunków wyboru partnerstw, zawartym w pkt. III niniejszego dokumentu.

Warunki wyboru partnerstw

Spełnienie poniższych warunków wyboru partnerstw będzie oceniane przez samorządy województw w ramach Listy sprawdzającej⁷ na podstawie otrzymanego od partnerstwa formularza informacyjnego (ocena: 0/1, przy czym 0 oznacza brak kwalifikacji do projektu).

1. OBSZAR PARTNERSTWA:

Partnerstwa **muszą pochodzić z grona JST należących do:**

- *Obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją*, zgodnie z delimitacją określoną w analizie PAN (zał. 1); przy czym gminy zmarginalizowane muszą stanowić min. 40% obszaru partnerstwa albo liczby ludności partnerstwa;

lub

- *Obszar miasta (gminy miejskiej) – stolicy powiatu (którym jest miasto liczące do 20 tys. mieszkańców) z powiązanymi z nim funkcjonalnie innymi gminami (w tym gminą wiejską wokół miasta–stolicy)*; przy czym JST tworzące ten obszar nie mogą być położone na obszarze realizacji ZIT miast wojewódzkich (zał. 2);

W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się odstępstwa od tej zasady, które muszą być uzgadniane indywidualnie.

JST wchodzące w skład partnerstwa muszą ze sobą sąsiadować, gdyż sąsiedztwo geograficzne jest kryterium funkcjonalności.

Rekomenduje się, aby w skład partnerstwa wchodziły gminy (min. 3) i powiat (z racji komplementarności usług publicznych na całym obszarze), w tym np. sąsiadujące średnie miasto, które nie należy do obszaru wskazanego w analizie PAN, ale wnioskodawcy wykażą jego powiązania funkcjonalne z Beneficjentem projektu. Dodatkowo, rekomenduje się, aby miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (wraz ze swoim MOF) planujące aplikację do POPT w celu uzyskania wsparcia doradczego na przygotowanie Planu działań ZIT nie uczestniczyły w pilotażu CWD (jeśli zakres rzeczowy doradztwa/dotacji będzie tożsamy lub zbliżony do objętego CWD, ze względu na ryzyko wystąpienia podwójnego finansowania).

2. ISTOTNE DLA ROZWOJU PARTNERSTWA POWIĄZANIA FUNKCJONALNE WEWNĄTRZ OBSZARU

Partnerstwo zobowiązane jest wykazać (wykorzystując dostępne badania, analizy, dokumenty strategiczne) powiązania funkcjonalne i obszary współpracy istotne dla rozwoju partnerstwa (należy wykazać, że obszar ppartnerstwa chce tworzyć i identyfikuje powiązania funkcjonalnie obszaru oraz że widzi wspólne cele i korzyści dla wszystkich partnerów z zawiązania partnerstwa, które mogą być związane, np. z rozwiązaniem wspólnego problemu lub określeniem wspólnej polityki rozwoju obszaru funkcjonalnego tworzonego przez partnerów).

W przypadku, gdy w skład obszaru partnerstwa wchodzi JST, które nie są Beneficjentem projektu, to partnerstwo musi wykazać ich powiązania funkcjonalne.

3. SPÓJNOŚĆ KONCEPCJI PARTNERSTWA I POTENCJAŁU WSPÓŁPRACY NA DANYM OBSZARZE Z POLITYKĄ ROZWOJU SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

⁷ Lista sprawdzająca stanowi zał. 4.

Partnerstwo we współpracy z samorządem województwa zobowiązane jest wykazać, jak pomysł na współpracę w partnerstwie wpisuje się w cele polityki rozwoju samorządu województwa (aktualną lub projekt strategii rozwoju województwa), co powinno przełożyć się na podjęcie prac przez samorząd województwa w celu zapewnienia strony preferencji w finansowaniu projektów wypracowanych w pilotażu CWD w systemie wdrażania RPO 2021-2020.

Ponadto, jeżeli partnerstwo ma doświadczenia we współpracy w partnerstwie to powinno je opisać, tj. wskazać obszary współpracy, czy realizowano wspólne projekty, jeżeli tak to jakie, w jakiej formule współpracowano oraz jak długo trwała współpraca

4. PODSTAWOWY STOPIEŃ INSTYTUCJONALIZACJI

- a) Partnerstwo zobowiązane jest powołać i potwierdzić to załączoną (do formularza informacyjnego) kopią stosownego dokumentu (listu intencyjnego lub innego) radę partnerstwa, złożoną z przedstawicieli wszystkich JST partnerskich, wraz z wyborem jej przewodniczącego oraz zobowiązanie się partnerów do zgodnej i odpowiedzialnej współpracy w perspektywie trwania projektu. Zaproszenie do rady partnerstwa przedstawicieli środowisk interesariuszy społecznych i gospodarczych, spoza administracji powinno się odbyć w trakcie wdrażania projektu (nie jest wymagane na etapie wyboru partnerstw);
- b) Partnerstwo zobowiązane jest powołać i potwierdzić to załączoną (do formularza informacyjnego) kopią stosownego dokumentu (listu intencyjnego lub innego) koordynatora projektu ze strony partnerstwa (osoby, która będzie koordynatorem grupy roboczej);
- c) Partnerstwo zobowiązane jest do złożenia deklaracji (w formularzu informacyjnym) woli zgodnej współpracy w perspektywie trwania projektu oraz deklaracji, że w perspektywie dłuższej, horyzontalnej będą dążyć do uwspólnienia organizacji świadczenia usług publicznych na obszarze partnerstwa;

Rekomenduje się, aby te trzy aspekty były udokumentowane w podpisany przez wszystkich partnerów liście intencyjnym (lub innym dokumencie, tj. umowa partnerstwa, statut stowarzyszenia/związku, uchwała organu stowarzyszenie/związku).

- d) Partnerstwo zobowiązane jest do złożenia deklaracji (w formularzu informacyjnym) o gotowości do podjęcia pracy zdalnej w trakcie realizacji projektu oraz opisać dotychczasowe praktyczne doświadczenia w tym zakresie (w tym stosowanych narzędzi);
- e) Partnerstwo zobowiązane jest do złożenia deklaracji (w formularzu informacyjnym) upublicznienia wyników diagnozy przygotowanej w ramach projektu i organizacji debaty publicznej nt. strategii terytorialnej, która powstanie w wyniku świadczonego doradztwa.

5. AKCEPTACJA METODYKI DORADZTWA

Partnerstwo zobowiązane jest złożyć deklarację, zgodnie z którą akceptuje zakres doradztwa oferowany w projekcie (zakres i metody pracy w ramach pilotażu CWD opisano w zał. 5).

IV. Zgłoszenie partnerstw do udziału w projekcie

Każdy samorząd województwa w terminie do 5.10.2020 zgłasza do MFiPR dwa partnerstwa.

Ponadto, samorzady 6 województw, w których występuje nagromadzenie gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, tj. zachodniopomorskiego, warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, mazowieckiego, lubelskiego i podkarpackiego, zgłaszają dodatkowo po jednym partnerstwie JST. Partnerstwo to, poza opisanymi wyżej warunkami wyboru partnerstw musi spełnić również następujące kryterium: gminy zmarginalizowane stanowią min. 70 % liczby ludność lub powierzchni obszaru partnerstwa (zgodne z zał. 1). Ponadto, rekomendujemy, aby w miarę możliwości było to partnerstwa wykraczające poza granice województw.

W celu zgłoszenia partnerstw do udziału w projekcie należy przekazać do MFiPR (do Departamentu Strategii) pełną dokumentację wyboru partnerstw, na którą składać się powinno **pismo przewodnie ze wskazaniem obszarów i tworzących je JST, wraz z załączonymi:**

- **formularzami informacyjnymi** (według wzoru z zał. 3 do niniejszego dokumentu) po jednym dla każdego partnerstwa, wypełnionymi i podpisanymi przez upoważnionych przedstawicieli partnerstw,
- **listami sprawdzającymi** (według wzoru z zał. 4 do niniejszego dokumentu) po jednej dla każdego partnerstwa, wypełnionymi i podpisanymi przez upoważnionych przedstawicieli urzędu marszałkowskiego.

V. Lista załączników:

1. Lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją
2. Lista miast powiatowych liczących do 20 tys. mieszkańców
3. Formularz informacyjny (wzór)
4. Lista sprawdzająca
5. Opis projektu „pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego” (do wiadomości)